

Ергард Наталія Миколаївна

асистент кафедри судової медицини

Національного медичного

університету ім. О.О.Богомольця

Безсмертна Ольга Миколаївна

лаборант кафедри судової медицини

Національного медичного

університету ім. О.О.Богомольця,

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

На сьогоднішній день, коли Україна, на жаль опинилась у часі особливого періоду, цивільна судово-медична служба України (надалі – ЦСМС України) є самою не підготовленою до цього періоду. Отже, висвітлимо ряд проблемних питань, пов'язаних з діяльністю ЦСМС України та пропозиції їх вирішення.

По-перше, в ЦСМС України, на відмінну від ЦСЕ МОУ, не розроблено методики розрахунку необхідних сил і коштів, об'єму та раціональності проведення експертних досліджень в залежності від виду та масштабності особливого періоду (військові дії, стихійні лиха, технологічні катастрофи та аварії).

По-друге, практика на Сході України показала, що в умовах масової загибелі людей територіальні бюро судово-медичної експертизи не можуть своїми силами забезпечити своєчасне та ефективне виконання необхідного об'єму експертних робіт, без залучення додаткових сил та коштів із інших регіонів.

По-третє, в Наказі МОЗ України № 6 від 17.01.1995 року «Про розвиток і вдосконалення судово-медичної служби України», а також в Законі України «Про судову експертизу» ніде не висвітлені питання щодо організації та забезпечення діяльності судово-медичної служби в осередку ураження в

момент настання особливого періоду (військові дії, стихійні лиха, технологічні катастрофи та аварії). Крім того, керівниками експертних установ з моменту Незалежності України жодного разу не проводились навчально-тренувальні заходи для особового складу із розробленим планом діяльності судово-медичної служби в умовах надзвичайних станів, а також відсутня система раннього сповіщення та приведення експертних формувань до підвищеної готовності у роботі в разі загрози лиха.

Слід пам'ятати, що ефективність діяльності судово-медичної служби України в екстремальних ситуаціях знаходиться в прямій залежності від ступеню готовності екстреної служби та своєчасної готовності виконання поставлених задач.

Отже, висвітливо шляхи вирішення вищезазначених проблемних питань в організації ЦСМС України в особливий період.

По-перше, керівниками експертних установ необхідно до особового складу донести доцільність інформаційного забезпечення у особливий період, що дозволяє не тільки визначитися з оцінкою ступеня ризику лиха, але й вчасно прогнозувати структуру можливих ушкоджень, поранень та ускладнень в залежності від виду та масштабності лиха. Прогнозування можливих тілесних ушкоджень дасть можливість своєчасно забезпечити правильне сортування трупів та потерпілих з подальшим вирішенням питань етапів їх транспортування у відповідні відділення та військові (польові) шпиталі.

По-друге, в умовах масової загибелі людей, необхідно розробити адекватні організаційні структури та їх функції в особливий період, наприклад, приймально-сортувальні відділення, відділення по дослідженню та ідентифікації трупів, відділення впізнання особистості та видачі трупів для подальшого поховання, із спеціально підготовленим особовим складом для кожного такого відділу. Це дасть можливість забезпечити не лише етапність, але й згрупованість в роботі судово-медичної служби без хаотичності дій, які дуже часто притаманні особливому періоду.

По-третє, необхідно запровадити в підготовчому періоді комплекс заходів, направлених на навчання (тренування, практичні заняття, лекції та семінари) медичного персоналу цивільних бюро судово-медичної експертизи по виконанню своїх функціональних обов'язків в екстремальних умовах особливого періоду. А в подальшому створити територіальні мобільні групи бригад швидкого реагування із певної кількості судово-медичних експертів, які повинні знаходитися в постійній бойовій готовності і могли виїжджати в райони лиха.

Як говорив К. Горацій: «Мудрий человек готовится к войне в мирное время», і як показали останні події в Україні, виникає крайня необхідність вирішити проблемні питання в організації та забезпеченні діяльності цивільної судово-медичної служби України в особливий період.